

4.11 ದಾಸ್ತಾನು ಮತ್ತು ಪಾಲುಗಳು:

ಪೀಠಿಕೆ:

ಯಾವುದೇ ರೀತಿಯ ವಾಣಿಜ್ಯ ವ್ಯವಹಾರಗಳನ್ನು (ಟಿ.ವಿ., ಸಾಬೂನು, ಆಹಾರ . . .ಇತ್ಯಾದಿ ವಸ್ತುಗಳ ತಯಾರಿ/ಮಾರಾಟ, ಸೈಕಲ್, ಮೋಟಾರು ವಾಹನಗಳ ಮಾರಾಟ.. . .) ಮಾಡಲು ಕಾನೂನು ರೀತ್ಯಾ ಒಂದು ಸಂಸ್ಥೆ ಸ್ಥಾಪಿತವಾಗಬೇಕು:

ಯಾವುದೇ ಒಂದು ವಾಣಿಜ್ಯ ಸಂಸ್ಥೆ ಸ್ಥಾಪಿಸಲು ಏನು ಬೇಕು?

1. ಹಣ.
2. ಆ ಸಂಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ಹಣ ಹೂಡುವವರು, ಅವರ ವಿವರ...
3. ವಾಣಿಜ್ಯ ವ್ಯವಹಾರ ಮಾಡುವ ಕಂಪೆನಿಯ ಹೆಸರು, ನಿಯಮಗಳು . . . .

ಒಂದು ಕಂಪೆನಿಯು ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಕಾರ್ಯಾರಂಭ ಮಾಡುವ ಮುಂಚೆ ಭಾರತೀಯ ಸಂಸ್ಥೆ ಕಾಯಿದೆ 1956 ರ ಅಧೀನದಲ್ಲಿ ಸಂಸ್ಥೆಯ ನೋಂದಣಿ ಆಗಬೇಕು. ನೋಂದಣಿ ಆದ ನಂತರ ಕಂಪೆನಿಯು ಕಾರ್ಯಾರಂಭ ಮಾಡಬಹುದು.

ಒಂದು ಕಂಪೆನಿ ಸ್ಥಾಪಿಸಲು ಹಣ ಎಲ್ಲಿಂದ ಬರುತ್ತದೆ?

ಕಂಪೆನಿ ಸ್ಥಾಪಿಸಿದವರು ಮುಂಚೆ ಹಣ ಹಾಕದೇ ಯಾರಾದರೂ ಅದಕ್ಕೆ ಹಣ ಕೊಡುತ್ತಾರೆಯೇ? ಇಲ್ಲ.
ಕಂಪೆನಿ ಸ್ಥಾಪಿಸಿದವರು ಹಣ ಹಾಕಿ ಸ್ಥಾಪಿಸಿ ವ್ಯವಹಾರ ಆರಂಭಿಸಿದ ಮೇಲೆಯೇ ಬ್ಯಾಂಕುಗಳು, ಹಣಕಾಸು ಸಂಸ್ಥೆಗಳು ಬೇಕಾದ ಹೆಚ್ಚಿನ ಹಣವನ್ನು ಒದಗಿಸುತ್ತವೆ. ಆನಂತರ ಬೇಕಾದರೆ, ಸ್ನೇಹಿತರಿಂದ/ ಬಂಧು ಬಳಗದವರಿಂದ/ಸಾರ್ವಜನಿಕರಿಂದ ಹಣವನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸಬಹುದು.

ಮೊದಲು ಹಣ ಹಾಕಿ ಸಂಸ್ಥೆಯನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಿದವರೇ ಅದರ ಮಾಲೀಕರು ಅಥವಾ ಪಾಲುದಾರರು.
ಈಗ ಕಂಪೆನಿಗೆ ಸಂಬಂಧ ಪಟ್ಟ ಕೆಲವು ಪದಗಳನ್ನು ತಿಳಿಯುವಾ.

ಒಂದು 'ಜಂಟಿ ದಾಸ್ತಾನು ಸಂಸ್ಥೆಯು' ಭಾರತೀಯ ಸಂಸ್ಥೆ ಕಾಯಿದೆ 1956 ರ ವಿಧಿಯನ್ವಯ ಸ್ಥಾಪಿತವಾದ ಒಂದು ಸಂಸ್ಥೆ (ಕಂಪೆನಿ)ಯಾಗಿದೆ. ಇದು ಸ್ಥಾಪನೆಯಾದ ನಂತರ ಭಾರತೀಯ ಆದಾಯ ತೆರಿಗೆ ಕಾನೂನು ಮತ್ತಿತರ ಕಾನೂನುಗಳಿಗೆ ಅದು ಬದ್ಧವಾಗಿರತಕ್ಕದ್ದು.

ಕಂಪೆನಿಯು ಸ್ಥಾಪಿತವಾಗಿ ಕಾರ್ಯ ನಿರ್ವಹಿಸುವಂತಾಗಲು ಸ್ಥಾಪಕರು ಮತ್ತು ಸಾರ್ವಜನಿಕರು ನೀಡಿದ ಹಣವು 'ಪಾಲು ಬಂಡವಾಳ' ಆಗಿರುತ್ತದೆ. ಪಾಲು ಬಂಡವಾಳವು ಕೆಲವು ಲಕ್ಷಗಳಿಂದ ಕೆಲವು ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿಗಳವರೆಗೂ ಇರಬಹುದು. ಸಂಸ್ಥೆಗೆ ಬೇಕಾದ ಒಟ್ಟು ಬಂಡವಾಳದ ಮೊಬಲಗನ್ನು ಅನೇಕ ಸಣ್ಣ, ಸಮನಾದ ಮುಖ ಬೆಲೆಯಾಗಿ ವಿಭಾಗಿಸುತ್ತಾರೆ. ಪ್ರತಿ ಘಟಕವನ್ನು ಒಂದು 'ಪಾಲು'(ಶೇರು) ಎಂದು ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ. ಯಾವುದೇ ಸಂಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ಇಂತಹ ಪಾಲುಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿರುವವರನ್ನು ಆ ಸಂಸ್ಥೆಯ ಪಾಲುದಾರ(ಶೇರ್ ಹೋಲ್ಡರ್) ಎನ್ನುತ್ತೇವೆ.

ಒಂದು ಸಂಸ್ಥೆಯ ಪಾಲು ಬಂಡವಾಳವು ರೂ.1,00,000 ಆದರೆ ಅದನ್ನು ಈ ಕೆಳಗಿನಂತೆ ವಿಭಾಗಿಸಬಹುದು:-

- 1 ರೂ. ಮುಖಬೆಲೆಯ 1 ಲಕ್ಷ ಪಾಲುಗಳು. ($1,00,000 = 1,00,000 * 1$)
- 5 ರೂ. ಮುಖಬೆಲೆಯ 20,000 ಪಾಲುಗಳು. ($1,00,000 = 20,000 * 5$)
- 10 ರೂ. ಮುಖಬೆಲೆಯ 10,000 ಪಾಲುಗಳು. ($1,00,000 = 10,000 * 10$)
- 100 ರೂ. ಮುಖಬೆಲೆಯ 1000 ಪಾಲುಗಳು. ($1,00,000 = 1,000 * 100$)

ಪಾಲು ಬಂಡವಾಳದ ಶೇರುಗಳ ವಿಭಜನೆ ಹೇಗೆ ಇದ್ದರೂ.

ಪಾಲು ಬಂಡವಾಳ = ಶೇರುಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ * ಪ್ರತಿ ಶೇರಿನ ಮುಖಬೆಲೆ.

ಒಂದು ಕಂಪನಿಯು ಬ್ಯಾಂಕ್ ಆಗಿಲ್ಲದೇ ಇರುವುದರಿಂದ, ಸಾರ್ವಜನಿಕರು ಇಟ್ಟ ಹಣಕ್ಕೆ ಅದು ಬಡ್ಡಿ ಕೊಡುವುದಿಲ್ಲ. ಹಾಗಾದರೆ ಅದಕ್ಕೆ ಹಣ ನೀಡಿದವರಿಗೆ ಪ್ರತಿಫಲವೇನು? ಕಂಪನಿಯು ಲಾಭ ಗಳಿಸುವವರೆಗೂ ಪಾಲುದಾರರಿಗೆ ಅದರಿಂದ ಯಾವುದೇ ಲಾಭ ಇರುವುದಿಲ್ಲ. ಕಂಪನಿಯು ಲಾಭಗಳಿಸಲು ಆರಂಭಿಸಿದ ನಂತರ ಪಾಲುದಾರರಿಗೆ, ಅವರು ಹಾಕಿದ ಬಂಡವಾಳಕ್ಕನುಗುಣವಾಗಿ ಲಾಭವನ್ನು ಹಂಚುತ್ತಾರೆ. ಈ ರೀತಿ, ಪಾಲುದಾರರಿಗೆ ಹಂಚುವ ಲಾಭವನ್ನು 'ಡಿವಿಡೆಂಡ್' ಎಂದು ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ. ಈ ಲಾಭಾಂಶವನ್ನು ಅವರ ಪಾಲಿನ ಮುಖಬೆಲೆಯ ಶೇರುಗಳಿಗನುಗುಣವಾಗಿ ಶೇಕಡಾದರದಲ್ಲಿ ಕೊಡುತ್ತಾರೆ. ಬ್ಯಾಂಕಿನಂತೆ ಇಲ್ಲಿ ಯಾವುದೇ ನಿಗದಿತ ದರದ(%) ಲಾಭಾಂಶ ಸಿಗುವುದಿಲ್ಲ. ಕೆಲವು ಕಂಪನಿಗಳು ತುಂಬಾ ಲಾಭಗಳಿಸಿದಾಗ 500% ದರದಲ್ಲಿ ಲಾಭಾಂಶ ಹಂಚಿದ್ದೂ ಇದೆ. ಅದೇ ರೀತಿ ಲಾಭಗಳಿಸುತ್ತಿಲ್ಲದ ಕಂಪನಿಗಳಲ್ಲಿ 10-20 ವರ್ಷಗಳವರೆಗೂ ಯಾವುದೇ ಲಾಭಾಂಶ ಹಂಚದೇ ಇರುವುದೂ ಉಂಟು ಮತ್ತು ಮುಚ್ಚಿ ಹೋಗುವುದೂ ಉಂಟು. ಈ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಪಾಲುದಾರರು ಕಂಪನಿಯಿಂದ ಯಾವುದೇ ಆದಾಯವನ್ನು ಪಡೆಯಲಾರರು.

4.11.1. ಪಾಲುಗಳ ವಿಧಗಳು

1. 'ಮೊದಲ ಹಕ್ಕಿನ ಪಾಲುದಾರರು'

ಕಂಪೆನಿಯು ಲಾಭ ಗಳಿಸಿದಾಗ, ಮೊದಲ ಹಕ್ಕಿನ ಪಾಲುದಾರರಿಗೆ ನಿಶ್ಚಿತ ದರದಲ್ಲಿ (ಹೆಚ್ಚು ಇಲ್ಲ, ಕಡಿಮೆ ಇಲ್ಲ) ಲಾಭಾಂಶವನ್ನು ಹಂಚಿ, ಉಳಿದ ಲಾಭಾಂಶವನ್ನು ಇತರ ಪಾಲುದಾರರಿಗೆ (ಸಾಮಾನ್ಯ ಪಾಲುದಾರರು) ಹಂಚುತ್ತಾರೆ. ಅದೇರೀತಿ ಸಂಸ್ಥೆಯನ್ನು ಮುಚ್ಚಬೇಕಾದಾಗ, ಸಂಸ್ಥೆಯ ಸಾಲಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ ತೀರಿಸಿದ ಬಳಿಕ, ಉಳಿದ ಹಣವನ್ನು ಬೇರೆ ಪಾಲುದಾರರಿಗೆ ಹಿಂತಿರುಗಿಸುವ ಮುಂಚೆ, ಮೊದಲ ಹಕ್ಕಿನ ಪಾಲುದಾರರಿಗೆ ಹಂಚಲಾಗುತ್ತದೆ.

2. 'ಸಾಮಾನ್ಯ ಪಾಲುದಾರರು'(ಈಕ್ವಿಟಿ ಶೇರ್ ಹೋಲ್ಡರ್)

ಈ ಪಾಲುದಾರರಿಗೆ ಯಾವುದೇ ರೀತಿಯ ಆದ್ಯತೆ ಇರುವುದಿಲ್ಲ. ಮೊದಲ ಹಕ್ಕಿನ ಪಾಲುದಾರರಿಗೆ ಲಾಭಾಂಶವನ್ನು ನೀಡಿದ ನಂತರವೇ, ಸಾಮಾನ್ಯ ಪಾಲುದಾರರಿಗೆ ಲಾಭಾಂಶ ಹಂಚುತ್ತಾರೆ. ಲಾಭಾಂಶದ ದರ ಸ್ಥಿರವಾಗಿರುವುದಿಲ್ಲ.(ಹೆಚ್ಚು ಆಗಬಹುದು, ಕಡಿಮೆಯೂ ಆಗಬಹುದು.) ಸಂಸ್ಥೆಯನ್ನು ಮುಚ್ಚುವ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಬಂಡವಾಳವನ್ನು ಮೊದಲ ಹಕ್ಕಿನ ಪಾಲುದಾರರಿಗೆ ಮರು ಪಾವತಿ ಮಾಡಿದ ನಂತರವೇ ಸಾಮಾನ್ಯ ಪಾಲುದಾರರಿಗೆ ಪಾವತಿ ಮಾಡಲಾಗುತ್ತದೆ. ಈ ರೀತಿಯ ಪಾಲುದಾರರು ಒಂದು ಸಣ್ಣ ಅಪಾಯ (ಕಂಪೆನಿ ಮುಚ್ಚಿದಾಗ ಹಣ ಕಳೆದುಕೊಳ್ಳುವುದು)ವನ್ನು ಎದುರಿಸಿ ಉತ್ತಮ ಲಾಭಾಂಶವನ್ನು ಪಡೆಯಬಹುದು.

4.11.2. ಶೇರುಗಳನ್ನು (ಪಾಲುಗಳನ್ನು)ಕೊಳ್ಳುವುದು

1. ಕೆಲವು ಸಲ ಕಂಪೆನಿಗಳು ಸಾರ್ವಜನಿಕರಿಂದ, ತಮ್ಮ ಸಂಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ಹಣ ಹೂಡುವಂತೆ ಅರ್ಜಿಗಳಿಗಾಗಿ ಕರೆ ಕೊಡುತ್ತವೆ ಸಾರ್ವಜನಿಕರು ಅರ್ಜಿ ಸಲ್ಲಿಸಿ, ಹಣ ಕಟ್ಟಿ ಆ ಸಂಸ್ಥೆಯ ಪಾಲುದಾರರಾಗಬಹುದು.
2. ಪಾಲುಗಳನ್ನು (ಶೇರುಗಳನ್ನು) ಈಗಾಗಲೇ ಇರುವ ಪಾಲುದಾರರಿಂದಲೂ ಪಡೆಯಬಹುದು. ಇಂತಹ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಶೇರುಗಳನ್ನು ಕೊಳ್ಳುವ ಮತ್ತು ಮಾರುವ ವ್ಯವಹಾರ 'ಮಧ್ಯವರ್ತಿ'ಯ ಮೂಲಕ ನಡೆಯುವುದು. ಈ ಮಧ್ಯವರ್ತಿಗಳನ್ನು 'ದಲ್ಲಾಳಿ' (ಶೇರ್ ಬ್ರೋಕರ್) ಎಂದು ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ. ಅವರು ಈ ವ್ಯವಹಾರಕ್ಕೆ ವಿಧಿಸುವ ಶುಲ್ಕವನ್ನು 'ದಲ್ಲಾಳಿ' (ಕಮಿಷನ್) ಎಂದು ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ. ಈ ಕಮಿಷನ್ ಹಣವು ಶೇರಿನ ಮಾರಾಟ/ಕೊಳ್ಳುವ ದರದ ಶೇಕಡಾಂಶದಲ್ಲಿರುತ್ತದೆ.

'ಸ್ವಾಕ್ ವಿನಿಮಯ ಕೇಂದ್ರ' ಒಂದು ನೊಂದಾಯಿತ ಸಂಸ್ಥೆಯಾಗಿದ್ದು, ಹಲವು ಕಂಪೆನಿಗಳ ಶೇರುಗಳ ಮಾರುವ ಮತ್ತು ಕೊಳ್ಳುವ ವ್ಯವಹಾರವನ್ನು ಮಾಡಿಸುತ್ತದೆ. ಬಾಂಬೇ ಸ್ವಾಕ್ ಎಕ್ಸ್‌ಚೇಂಜ್, ನ್ಯಾಶನಲ್ ಸ್ವಾಕ್ ಎಕ್ಸ್‌ಚೇಂಜ್ ಇವೆರಡು ಸ್ವಾಕ್ ವಿನಿಮಯ ಕೇಂದ್ರಕ್ಕೆ ಉದಾಹರಣೆಗಳಾಗಿವೆ. ಒಳ್ಳೇ ಲಾಭ ಗಳಿಸುವ/ಹೆಸರು ಗಳಿಸಿರುವ ಕಂಪೆನಿಗಳ ಶೇರುಗಳು ನೊಂದಾಯಿತ ಸ್ವಾಕ್ ವಿನಿಮಯ ಕೇಂದ್ರದಲ್ಲಿ ನೊಂದಾಯಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿರುತ್ತದೆ.

ಪ್ರತೀ ಶೇರಿಗೂ ಒಂದು ಮುಖಬೆಲೆ ಇದೆ. ಒಂದು ಕಂಪೆನಿಯು ಉತ್ತಮ ಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿದ್ದರೆ, ಅದರ ಶೇರುಗಳನ್ನು ಕೊಳ್ಳಲು ಬಹಳ ಮಂದಿ ಆಸಕ್ತರಿರುತ್ತಾರೆ. ಏಕೆಂದರೆ, ಅಲ್ಲಿ ಲಾಭಾಂಶ ಹೆಚ್ಚು. ಆದರೆ ಆ ಕಂಪೆನಿಯು ಶೇರುಗಳನ್ನು ಮಾರುವವರು ಕಡಿಮೆ. ಮಾರುವವರಿಗಿಂತ ಕೊಳ್ಳುವವರೇ ಹೆಚ್ಚಿದಾಗ, ಶೇರುಗಳ ಬೆಲೆ ಏರುತ್ತದೆ. ಶೇರುಗಳ ಮಾರಾಟದ ಬೆಲೆಯನ್ನು 'ಮಾರುಕಟ್ಟೆ ಬೆಲೆ' ಎನ್ನುವರು. ಈ ಮಾರುಕಟ್ಟೆ ಬೆಲೆಯು ದಿನ ದಿನಕ್ಕೆ ಹೆಚ್ಚು/ಕಡಿಮೆ ಯಾಗುತ್ತದೆ. ಕಂಪೆನಿಯು ಲಾಭದಲ್ಲಿದ್ದರೆ ಶೇರುಗಳ ಬೆಲೆ ಜಾಸ್ತಿ ಇರುತ್ತದೆ. (ಪ್ರೀಮಿಯಂ ಶೇರುಗಳು) ಕಂಪೆನಿಯು ಅಷ್ಟೇನೂ ಉತ್ತಮ ಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿದ್ದರೆ, ಅದರ ಶೇರುಗಳಿಗೆ ಬೇಡಿಕೆ ಕಡಿಮೆಯಾಗಿ, ಮುಖಬೆಲೆಗಿಂತ ಕಡಿಮೆ ಬೆಲೆಗೆ (ನ್ಯೂನ ಬೆಲೆ) ಶೇರು ಮಾರಾಟವಾಗುತ್ತದೆ.

ಸ್ಟೇಟ್ ಬ್ಯಾಂಕ್ ಆಫ್ ಇಂಡಿಯಾದ ಶೇರಿನ ಮುಖ ಬೆಲೆ 5 ರೂ. ಇದ್ದರೂ,ಅದರ ಮಾರುಕಟ್ಟೆ ಬೆಲೆ 100 ರಿಂದ 2,000 ರೂ.ಗಳವರೆಗೂ ಇದ್ದಿತ್ತು. ಇನ್‌ಫೋಸಿಸ್ ಕಂಪೆನಿಯ ಶೇರಿನ ಮುಖಬೆಲೆ 5 ರೂ. ಇದ್ದರೂ ಅದರ ಮಾರುಕಟ್ಟೆ ಬೆಲೆ ರೂ 2,000 ಇದ್ದಿತ್ತು. ಮಾರುಕಟ್ಟೆ ಸ್ಥಿತಿ, ಕಂಪೆನಿಯ ಏಳೆಯ ಪ್ರಗತಿ, ದೇಶದ ಆರ್ಥಿಕ ಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ಅವಲಂಬಿಸಿ ಶೇರುಗಳ ಮಾರುಕಟ್ಟೆ ಬೆಲೆ ಏರಿಳಿತವಾಗುತ್ತದೆ.

ಉದಾಹರಣೆಯಾಗಿ ನಾವು ಕರ್ನಾಟಕ ಬ್ಯಾಂಕ್‌ನವರ ಶೇರ್ ಪತ್ರವನ್ನು ಪರಿಶೀಲಿಸುವ.

A Project of www.echale.org

The Karnataka Bank Limited

(INCORPORATED UNDER THE INDIAN COMPANIES ACT, 1913)
REGD. OFFICE: KODIALBAIL, MANGALORE - 575 003

BONUS ISSUE 2002 SHARE CERTIFICATE

36341/001178/ 2

THIS IS TO CERTIFY that the person(s) named in this Certificate is/are the Registered Holder(s) of the within-mentioned share(s) bearing the distinctive number(s) herein specified in the above Company subject to the Memorandum and Articles of Association of the Company and subject to terms of issue and that the amount endorsed hereon has been paid up on each share.

EQUITY SHARES EACH OF Rs. 10/-
AMOUNT PAID UP PER SHARE Rs. 10/-

③

Reg. Folio No. 36341

①

Certificate No. 352890

Name(s) of Holder(s) VEDAVATHI URALA

No. of Share(s) held ONE HUNDRED AND FIFTY ONLY

(**150)

②

Distinctive No.(s) 22467798 - 22467947

Given under the Common Seal of the Company this 14TH DAY OF NOVEMBER 2002

Chairman

Director

Authorised Signatory

N.B.: No transfer of any shares comprised in this certificate will be registered unless accompanied by this certificate.

1. ಶೇರು ಹೊಂದಿರುವ ವ್ಯಕ್ತಿಯ ಹೆಸರು: ವೇದಾವತಿ ಉರಾಳ
2. ಶೇರುಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ : 150
3. ಒಂದು ಶೇರಿನ ಮುಖ ಬೆಲೆ: ರೂ 10

4.11.3. ಸಾಲ ಪತ್ರಗಳು (ಡಿಬೆಂಚರುಗಳು)

ಸಂಸ್ಥೆಯ ಬೆಳವಣಿಗೆಗೆ, ವಿಸ್ತರಣೆಗಳಿಗೆ ಹಣ ಬೇಕಾದಾಗ, ಅವರು ಬ್ಯಾಂಕುಗಳಿಂದ ಹಣವನ್ನು ಸಾಲವಾಗಿ ಪಡೆಯಬಹುದು. ಆಗ ಆ ಸಾಲಕ್ಕೆ ಬ್ಯಾಂಕಿಗೆ ಬಡ್ಡಿ ಕಟ್ಟಬೇಕು. ಇದಕ್ಕೆ ಬದಲಾಗಿ ಸಾರ್ವಜನಿಕರಿಂದ ಗೊತ್ತಾದ ಅವಧಿಗೆ, ನಿಗದಿತ ದರದಲ್ಲಿ ಸಾಲವನ್ನು ಪಡೆಯಬಹುದು. ಈ ಸಾಲಗಳಿಗೆ ನೀಡುವ ದಾಖಲೆ ಪತ್ರವನ್ನು 'ಡಿಬೆಂಚರುಗಳು' ಅಥವಾ "ಋಣಪತ್ರಗಳು" ಎನ್ನುವರು.

ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಈ ಡಿಬೆಂಚರ್ ಸರ್ಟಿಫಿಕೇಟುಗಳ ಬೆಲೆ ರೂ. 1000 ದ ಗುಣಕಗಳಲ್ಲಿರುತ್ತದೆ. ಕಂಪನಿಯು ಕಾಲ ಕಾಲಕ್ಕೆ 3/6/12 ತಿಂಗಳಿಗೊಮ್ಮೆ ಬಡ್ಡಿಯನ್ನು ಕೊಡುತ್ತಾ ಬರುತ್ತದೆ. ನಿಶ್ಚಿತ ಅವಧಿಯ (5 ವರ್ಷ, 10 ವರ್ಷ ...) ನಂತರ ಕಂಪನಿಯು ತಾನು ಸ್ವೀಕರಿಸದ ಡಿಬೆಂಚರ್ ಹಣವನ್ನು ಸಾರ್ವಜನಿಕರಿಗೆ ವಾಪಾಸು ಕೊಡುತ್ತದೆ. ಈ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಸಾಲ ಪಡೆಯುವುದು ಕಂಪೆನಿಗೆ ಲಾಭದಾಯಕ. ಏಕೆಂದರೆ ಅದು ಬ್ಯಾಂಕಿನವರು ಸಾಲದ ಮೇಲೆ ವಿಧಿಸುವ ಬಡ್ಡಿಗಿಂತ ಕಡಿಮೆ ಬಡ್ಡಿ ಸಾರ್ವಜನಿಕರಿಗೆ ಕೊಟ್ಟರೆ ಸಾಕಾಗುತ್ತದೆ. ಸಾರ್ವಜನಿಕರಿಗೂ ಇದು ಲಾಭ. ಏಕೆಂದರೆ ಅವರಿಗೆ ಬ್ಯಾಂಕಿನವರು ಕೊಡುವುದಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚು ಬಡ್ಡಿ ಸಿಗುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ಕಂಪನಿಯು ಅಕಸ್ಮಾತ್ ಮುಚ್ಚಿದರೆ ಡಿಬೆಂಚರುದಾರ ಹಣ ಕಳಕೊಳ್ಳುವ ಅಪಾಯವಿದೆ. ಶೇರುಗಳಂತೆ, ಡಿಬೆಂಚರುಗಳನ್ನೂ ಸ್ಟಾಕ್ ವಿನಿಮಯ ಕೇಂದ್ರದಿಂದ ಖರೀದಿ ಮಾಡಬಹುದು. ಅಂತೆಯೇ ಡಿಬೆಂಚರುಗಳಿಗೂ ಮಾರುಕಟ್ಟೆ ಬೆಲೆ ಇದೆ.

ಉದಾಹರಣೆಯಾಗಿ ನಾವು ಕಂಪೆನಿಯೊಂದರ ಡಿಬೆಂಚರ್ ಪತ್ರವನ್ನು ಪರಿಶೀಲಿಸುವ

INDIA INDUSTRIAL INVESTMENT CORPORATION LIMITED

(Incorporated under the Indian Companies Act, 1913)
Regd. Office: 612, Raheja Chambers, Nariman Point, Bombay-400 021
Regional Office: 518, Oslan Bldg., 12, Nehru Place, New Delhi-110 019

This Certificate is exempt from payment of Stamp Duty under proviso to Article 27 of schedule I of the Indian Stamp Act, 1889

DEBENTURE CERTIFICATE

This Debenture Certificate is in respect of the Non-convertible Part-B of Rs. 100/- each per Debenture comprised in the issue of 11,96,006 - 14% Secured Partially Convertible Debentures of Rs. 200/- each aggregating Rs. 23,92,01,200/- made under the authority of the Memorandum and Articles of Association of the Company and the Resolutions passed by the Board of Directors of the Company at the Board Meetings held on November 26, 1990 and June 25, 1991 and in terms of the Letter of Offer dated February 14, 1991 issued by the Company and in terms of the Debenture Trust Deed dated August 19, 1991 ("the Trust Deed") made between the Company and The Industrial Credit and Investment Corporation of India Limited, ("the Trustees") consisting of 2 Parts viz. Convertible Part-A of Rs. 100/- per Debenture and a Non-Convertible Part-B of Rs. 100/- per Debenture.

4 14% SECURED REDEEMABLE DEBENTURES (E SERIES) OF RS. 100/- EACH BEING THE NON-CONVERTIBLE PORTION (PART-B) OF THE ORIGINAL ISSUE OF SECURED PARTIALLY CONVERTIBLE DEBENTURES OF RS. 200/- EACH ALLOTTED ON 26/04/1991
AMOUNT PAID-UP PER DEBENTURE RUPEES 100/-

THIS IS TO CERTIFY THAT THE PERSON(S) NAMED BELOW OR THE LAST TRANSFEREE(S) WHOSE NAME(S) IS/ARE DULY RECORDED IN THE MEMORANDUM OF TRANSFERS ON THE REVERSE HERE OF IS/ARE THE HOLDERS OF THE WITHIN MENTIONED DEBENTURE(S) SUBJECT TO THE MEMORANDUM AND ARTICLES OF ASSOCIATION OF THE COMPANY, THE LETTER OF OFFER DATED FEBRUARY 14, 1991 ISSUED BY THE COMPANY AND THE CONDITIONS HEREIN SET OUT.

Folio No.	FCD (E) / B-0002705	Certificate No.	0005708
Name(s) of Holder(s)	VEENA K. RAJASHEKHARA SOMAYAJI K V	1	
No. of Debenture(s) held	FIVE ONLY	2	(*****5)
Distinctive No(s)	01128062 - 01128066		

This Debenture Certificate is issued subject to and with the benefit of the Financial Covenants and Conditions endorsed hereon which shall be binding on the Company, the Trustees, the Debentureholders and all persons claiming, by through or under any of them. The Company hereby agrees and undertakes to duly and punctually pay, observe and perform the Financial Covenants and Conditions endorsed hereon.

Given under the Common Seal of the Company this 2ND DAY OF MARCH,

ONE THOUSAND NINE HUNDRED AND NINETY TWO, AT NEW DELHI.

M. P. Taparia
Managing Director

Secretary/Authorized Signatory
Director

1. ಡಿಬೆಂಚರ್ ಹೊಂದಿರುವ ವ್ಯಕ್ತಿಯ ಹೆಸರು: **ವೀಣಾ ಕೆ.**
2. ಡಿಬೆಂಚರ್‌ಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ: **5**
3. ಒಂದು ಡಿಬೆಂಚರ್‌ನ ಮುಖಬೆಲೆ: **100 ರೂ**
4. ಒಂದು ಡಿಬೆಂಚರ್‌ಗೆ ಕಂಪೆನಿ ಕೊಡುವ ಬಡ್ಡಿ: **14%**

4.11 ಸಮಸ್ಯೆ 1: ರಾಮನು ಒಂದು ಕಂಪೆನಿಯ ರೂ. 25 ರ ಶೇರುಗಳನ್ನು 5ರೂ. ಹೆಚ್ಚು ಕೊಟ್ಟು 200 ಶೇರುಗಳನ್ನು ಖರೀದಿಸುತ್ತಾನೆ. ಕಂಪೆನಿಯು 8% ಲಾಭಾಂಶ ಘೋಷಿಸಿದರೆ, ರಾಮನು ಹೂಡಿದ ಹಣ ಮತ್ತು ಗಳಿಸಿದ % ಲಾಭ ಕಂಡು ಹಿಡಿ.

ಪರಿಹಾರ:

ಒಂದು ಶೇರಿನ ಮುಖ ಬೆಲೆ = 25 ರೂ.

ಒಂದು ಶೇರಿಗೆ ಅಧಿಕ ಬೆಲೆ = 5 ರೂ.

1 ಶೇರಿನ ಮಾರುಕಟ್ಟೆ ಬೆಲೆ = 30 ರೂ. (=25+5)

200 ಶೇರುಗಳ ಒಟ್ಟು ಬೆಲೆ = ಶೇರುಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ * 1 ಶೇರಿನ ಬೆಲೆ = 200 * 30 = 6,000 ರೂ.

ಶೇರಿಗೆ ಲಾಭಾಂಶದ ದರ = 8%

25 ರೂ. ಮುಖಬೆಲೆಯ 1 ಶೇರಿಗೆ ಸಿಗುವ ಡಿವಿಡೆಂಡ್ = $\frac{25*8}{100} = 2$ ರೂ.

(ಗಮನಿಸಿ: ಲಾಭಾಂಶವು ಯಾವಾಗಲೂ ಮುಖಬೆಲೆಗೆ ಕೊಡುವುದೇ ಹೊರತಾಗಿ ಮಾರುಕಟ್ಟೆ ಬೆಲೆಗೆ ಅಲ್ಲ.)

200 ಶೇರುಗಳಿಗೆ ಸಿಗುವ ಡಿವಿಡೆಂಡ್ = ಶೇರುಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ * 1 ಶೇರಿಗೆ ಸಿಗುವ ಡಿವಿಡೆಂಡ್ = 200 * 2 = 400 ರೂ.

ಗಮನಿಸಿ:

ರಾಮನಿಗೆ ದೊರೆತ % ಪ್ರತಿಫಲ = (ಆದಾಯ ÷ ತೊಡಗಿಸಿದ ಹಣ) * 100 = $\frac{400*100}{6000} = 6.67\%$

ಕಂಪೆನಿಯು 8% ಲಾಭಾಂಶ ಘೋಷಿಸಿದ್ದರೂ ರಾಮನು ಶೇರಿಗೆ ಹೆಚ್ಚು ಬೆಲೆ ನೀಡಿದುದರಿಂದ ಅವನಿಗೆ ಕೇವಲ 6.67% ಪ್ರತಿಫಲ ದೊರಕಿತು.

4.11 ಸಮಸ್ಯೆ 2: ಒಂದು ಕಂಪೆನಿಯ ಪಾಲು ಬಂಡವಾಳವು 3,00,000 ರೂ. ಗಳಿವೆ. ಇದನ್ನು 3,000 ಶೇರುಗಳನ್ನಾಗಿ ಭಾಗ ಮಾಡಿದೆ. ಒಂದು ವರ್ಷ ಕಂಪೆನಿಯು 56,000 ರೂ. ಲಾಭಾಂಶ ನೀಡಿದಾಗ, 36 ಶೇರುಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿದ ಪಾಲುದಾರನು ಎಷ್ಟು ಮೊಬಲಗನ್ನು ಪಡೆಯುತ್ತಾನೆ?

ಪರಿಹಾರ:

ಒಂದು ಶೇರಿನ ಮುಖಬೆಲೆ = ಪಾಲುಬಂಡವಾಳ ÷ ಪಾಲುಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ = $\frac{300000}{3000} = 100$ ರೂ.

ಪ್ರತಿ ಶೇರಿಗೆ ಲಾಭಾಂಶ = ಒಟ್ಟು ಲಾಭ ÷ ಶೇರುಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ = $\frac{56000}{3000} = 18.667$ ರೂ.

36 ಶೇರುಗಳಿಗೆ ಲಾಭಾಂಶ = $36 * 18.667 = 672$ ರೂ.

A Project of www.eShale.org